בב א מיי׳ [פ"ב מהל' שבועות הל' טז] ופי"א הלכה יח סמג עשין

הכג טוש"ע ח"מ סי' פו סעי' כ: ב מיי' פ"ג מהלכות נילית הלי יב טוא"ח

עבודת כוכבים הל' ד

סמג לאוין ע: קמג לאוין ע: ד מיי' פי"ז מהל' מכירה

הלי ט:]:

תורה אור השלם

ו. ולא אָתְּכֵם לְבַדְּכֵם

אָנֹכִי כֹּרֵת אֶת הַבְּרִית יָבַּבְּ בַּוֹיגְ בֶּיּוּ הַזֹּאת וְאָת הַזֹּאת: דבר

2. וְעְבַּרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרִים בַּלְיִלְה הַּזֶּה וְהַבֵּיתִי כְּל בְּלִילְה בָּזֶה וְהַבִּיתִי כְל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרִים

בָּי, דְּיָ, דְּיָלֶּהְ מֵאֶדְם וְעַד בְּהַמְּה וּבְּכְּל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֶשָּׁה

שפטים אני יי:

ווג וואָגקוו דברים כט יג

. שמוח יר יר

סימן כד: בד ג מיי' פ"ב

נמי דאמר יאסרו פירות עולם עלי

בשבועה אם לא ראיתי וכו' כלומר

ואכולהו גווני דמתניתין קאי ורבותא

דכיון דמידי דלא שייך בה גוומא הוא ודאי שבועת שוא הויא:

בשבועה לא מחמרינן לאסור פירות עליו כדאמרינן לקמן הכא

שכועות כט. לט., ב) [ל"ל דעת המקום כך איתא בשבועות לט.], (ע" מומ' ב א) שבועות כט. לט., ק יו מו כפלים שבועות ג) [ע" חוס" שבועות כט: ד"ה משום קניא], ד) [שבועות כט. כל הסוגיא ע"ם כמה וכמה שינויים]. כט.ז, ו) קדושין מ. חולין ה. שבועות כט., ז) [שבועות כט:], ה) [בערוך ערך אדר ב' גרים אדרייתא פי' עורות וכתב המעשה ועי׳ בפרש״י שבועות כט:], ט) [ע"כ שייך לעמוד הקודס], י) [במדבר טו], ל) [פ"ג ה"ב],

הגהות הב״ח

(ה) גמ' דלמה עבריתון מילי ואמריתון על דעתינו: (ב) שם דכחיב ובכל אלהי דמקיימיתון משמע תורה אחת וכו׳ משמע ונודה אחות זכרי תורת אשם ולשבע תהון דמקיימיתו מצוה משמע מצות המלד ולשבע יתהון דמקיימיתון תורה ומלות כל"ל: (ג) שם ושלש עשרה מלות אין אלא משה רבינו: (ד) רש"י ד"ה לא לאו וכו' ולמיפטר אלוה בעצמה הק"ד: (ה) ד"ה וליתני אם וכו' נית הבד למה לי הס"ד: (ו) ד"ה מילתא וכו' דכי אמר קורת בית הבד אגבו טרוף קלומר וה"ק אם לא ראיתי נחש דומיל דקורת בית הבד:

גליון הש"ם

בהר"ן ר"ה אלא. דנדו שוא לא אשכחן. עי׳ כר״ן לעיל דף יד ע״ב ד״ה ואלא דאמר: שם ד״ה רמו תליםר אורוותא. אודריתא. כך גי' הר״ש שכיעית פ״ה מ״ז ועי׳ פירושו בערוך והר"ש הביאו בשמו:

תומפות

במרוף. פי׳ שהוא מנומר שהיו כמו קורות בית הבד ול"נ דמה ענין מנומר לחורות בית הבד לכ"נ לפרש בטרוף פלט"ר בלע"ו ופריך כולהו נמי טרופין פירוש בבטן ולכך

פירוש הרא"ש

אדטתא דידו אישתבט. לבמתניתין מהימניגן ליה דנדר בחרמו של ים דנדר בחרמו ענ ט ובקרבנות מלכים אין זה משונה כל כך: לאפוקי דאי יהיב ליה אסקונדרי. לבר שמשחקים בו בטבלאות כמו באסקונדרי ווזי. אנ"פ שמשונה הוא ורחוק הוא מן הדעת אזלינן בתר דעתיה:

לאפוקר מקבוא דרבא. ואון זה דבר מופלג ודאי לדעתיה שפיר קא משתבע שהרי מעות מסר לידו אלא שלא נתנס לו לשם פרעון שישארו בידו: ולא אתבם לבדבם. כלומר לא על דעתכם לבדכם אלא גם על דעת המקום ועל דעתי: דאי אםיקו שמא לעבודת בובבים. והוא דבר משונה ומופלג: משמע חדא. מורה או מורה שבמב או מורה שבעל פה:

אדעסא דידן אישתבע. כדרך שבני אדם נשבעין ואין דרך בני אדם לקרוא לנתלים עולי מצרים: לאפוקי מאי. אתרי ליה הכי אלא אמר רבא לעולם דאמר שבועה אם לא ראימי לאו אמר דשלא על דעתך אנו משביעין אותך: לאו לאפוקי. דיהיב ליה רב עמרם וכו'. כלומר דכי היכי דהתם (לקמן כח.) תניגן שאף לבעל חובו אסקונדרי פיספסים שמשחקים בהן וקרא אותן זוזי

ובכך רולה לפטור עלמו מן השבועה. מכלל דעביד איניש דנשבע א"ל כי משתבע אדעתא דידן משתבע ואנן לדעתא דנפשיה הכא נמי נימא הכי לא מסקינן נפשין אשומשמני ועל דעתא גבי שומשמני: לא. שומשמני דנפשיה לא עביד איניש דמשתבע והתניא ואיסקונדרי לאו מילתא היא ובהכי יודע משביעין אותו "אומרים לו הוי יודע" לא מיפטר איניש נפשיה ומשום האי שלא על תנאי שבלבך אנו משביעין אותך טעמא לא היו אומרים לו הוי יודע אלא על ידעתינו ועל דעת בית דין לאפוקי כו': אלא לאפוקי מקניא דרבא. דווזי מאי לאו לאפוקי דאסיק להו לאיסקונדרי ממש יהב ובעי למיפטר בהכי ובשאר מילי לא עביד איניש דנשבע אדעתא ואסיק להון שמא זוזי ומדקאמר על דעתינו דנפשיה: והא תניא וכן מלינו כו' מכלל דעביד אינש דמשתבע אדעתא שנאמר ולא אמכם לבדכם. הכי דנפשיה לא לאפוקי מקניא דרבא דההוא פירושו איני משביע אתכם על גברא דהוה מסיק בחבריה זוזי אתא לקמיה דעתכם לבדכם: לאפוקי מאי. קאמר להו הכי לאו לאפוקי דאי דרבא א"ל ללוה זיל פרע לי א"ל פרעתיך א"ל רבא א"כ זיל אישתבע ליה דפרעתיה חסיקו לה שמח לעבודת כוכבים אזל ואייתי קניא ויהיב זוזי בגויה והוה מסתמיך ואזיל ואתי עליה לבי דינא אמר אלוה ופלחו לה ובעו למיפטר נפשייהו דאמרי דפלחי לאלוה: לא. לאו לאפוקי משום האי קאמר הכי דאינהו לא מלו לאסוקי לעבודת ליה למלוה נקום האי קניא בידך נסב ס"ת ואישתבע דפרעיה כל מה דהוה ליה בידיה כוכבים שמא אלוה ולמפטר נפשייהו ההוא מלוה רגז ותברה לההוא קניא (ד) דהא עבודת כוכבים איקרי אלוה מעלמה: אם כן אמאי משבע יחהון הכי על דעת המקום ועל דעתי לישבע יתהון דמקיימיתו תורה: הוה משמע חורה אחת. שבכתב בלבד: משמע מלות כמלד שבפרשה שום תשים עליך מלך (דברים יו) שיש שם מלות: ולישבע להו הכי דמקיימיתו עבודת כוכבים וחורה כולה אי נמי דמקיימיחו תרי"ג מלות. ולא מלי למיטעי מידי: אלא משה רבינו מילחא דלאו טריחא נקט. כשאמר על דעת המקום ועל דעתי ששם נכלל הכל: אורווסא. אינטבלאות מלאות תבן: ובלע יחהון. אלמא דהוה גדול מקורת בית הבד: בטרוף קאמר. נחש מנומר לא משתכח כקורת בית הבד: והא כולהו מיטרף טריפי. הוו מנומרין: בגבו טרוף קאמרינן. ולא הוי גדול כי האי גוונא: וליתני. אם לא ראיתי נחש גבו טרוף כקורת בית הבד (ס): מילתה אגב אורחא קמ"ל. דכי אמר (י) בית הבד אגבו טרוף קאמר דומיא דקורת בית הבד דהוי טרוף

ואישתפך הנהו זוזי לארעא ואישתכח דקושטא אישתבע ואכתי לא עביד דמישתבע אדעתא דנפשיה והתניא יוכן מצינו במשה רבינו כשהשביע את ישראל בערבות מואב אמר להם הוו יודעים שלא על דעתכם אני משביע אתכם אלא על דעתי ועל דעת המקום שנאמר יולא אתכם לבדכם וגו' מאי אמר להו משה לישראל לאו הכי קאמר להו דלמא 🕫 עבידתון מילי ואמריתון על דעתינו משום הכי אמר להו על דעתי לאפוקי מאי לאו לאפוקי דאסיקו שמא לעבודת כוכבים אלוה מכלל דעביד איניש דמשתבע אדעתא דנפשיה לא עבודת כוכבים איקרי אלוה דכתיב יובכל שלהי מצרים וגו' ולשבע יתהון דמקיימיתון מצות משמע מצות המלך ולשבע יתהון דמקיימיתון כל מצות משמע מצות ציצית ידאמר מר ישקולה מצות ציצית כנגד כל סדאמר מצות שבתורה ולשבע יתהון דמקיימיתון תורה משמע תורה אחת ולשבע יתהון דמקיימיתון תורות משמע תורת מנחה תורת חטאת תורת אשם ולשבע יתהון דמקיימיתון חדקים חדקים: נפקח מינה. למוכר [תורות] ומצות [תורות] משמע תורת קורת בית הבד לחבירו: אי גבה המנחה מצות משמע מצות המלך ולישבע טרוף אין. ודאי הוי קורת בית הבד:

עבודת כוכבים שכל הכופר בה כאילו מודה בתורה כולה ולישבע יתהון

דמקיימיתון עבודת כוכבים ותורה כולה אי נמי שש מאות ושלש עשרה

מצות ש אלא משה רבינו מילתא דלא מריחא נקמ: אם לא ראיתי נחש

כקורת בית הבד: "ולא והא ההוא חויא דהוה בשני שבור מלכא רמו

ליה תליסר יאורוותא דתיבנא ובלע יתהון אמר שמואל במרוף כולהו

נחשי מימרף מרפי אגבו מרוף קאמרינן ולתני מרוף מילתא אגב

אורחיה קמ"ל דקורת בית הבד גבו מרוף למאי נפקא מינה למקח וממכר

לומר לך המוכר קורת בית הבד לחבירו אי גבו מרוף אין ואי לא לא:

משום נחש כקורת בית הבד היא דס"ד אמינא נהי דבנדרים אמרינן דהפירות מותרין התם הוא משום שאף כשלא נתכוון לאסור פירות לא לקי משום שוא מדנדר שוא לא אשכחן ומש"ה בדין ° הוא שנאמר שלא נתכוין לאסור פירות אבל בשבועה דאי לא נתכוין לאסור פירות לקי משום שבועת שוא סד"א ודאי לאסור פירות עליו נתכוין כי היכי דלא לילקי קמ"ל דאפי׳ בשבועה סמכינן אהאי טעמא דכתיבנא במתניתין דאי לאסור פירות נתכוון לא היה תולה איסורן בתנאי כזהש: אדעתא דידן אשתבע. דאע"ג דלא אמרינן ליה אשתבע על דעתינו אינו נשבע על

מה שיש בלבו אלא על דעתינו: כשהן

משביעין אותו. למודה מקלת: אסקונדרי. חתיכות עץ קטנות

שמשחקין בהם: ואסיק להו שמא זווי.

כנה את שמם מעות: א"ל פרעתיך.

כלומר פרעתיך מקלת דאי כופר בכל

למה ליה למנקט ספרא דאורייתא

הא לא מחייב אלא שבועת היסת

דליתא בנקיטת חפץ אלא ודאי

מודה מקלת הוה. והש"ם הכא לא חש

לפרושי משום דלאו בהנהו דיני עסיק

וכבר כתבתי בפרק שבועת הדיינין בסייעתה דשמיה: ה"ג והשתבע

דיהבית לך זווך. ולא גרסינן דפרעית

לך דהא איהו לאו בתורת פרעון

שקליה: לא אתכם לבדכם. לא

כשחתם במחשבת לבבכם. שחם בח

לומר שאפי׳ עם דורות הבאים היה

כורת ברית הא כתיב בתר הכי את אשר

ישנו פה כו' ואת אשר איננו פה וכו':

דאי אסיקו שמא לעבודת כוכבים

אלוה. כלומר ואע"פ שאינו במשמע

הלשון הא דעתם על עבודת כוכבים:

חמורה עבודת כוכבים. דכתיב

בקרבן עבודת כוכביםי וכי תשגו ולא

תעשו את כל המצות: אלא מילחא

דלה טריחה נקט. ובפ׳ שבועות שתים

בתרא (שבועות כט.) מסקינן א"כ לימא

להו על דעתי על דעת המקום ל"ל כי

סיכי דלא תיהוי הפרה לשבועתייהו

ופירשתי שם בק"ד: תליסר ®אורוותא

דמיבנה. שיעור תליסר אורוות תבן:

בטרוף. עשוי בקעים בקעים:

גבו טרוף. שאין עשוי בקעים בגבו

אלא בלוארו בלבד: למקח וממכר. שהמוכר קורת בית הבד לחברו סתם

לריך שיהא טרוף. ובירושלמי נראה

דפירש טרוף מרובע דאמרינו התסי

אין מרובע בבריות ופריך אם

כן למה ליה למתני כקורת בית

הבד ומשני לית אורחא דתנא

מתפים אלא מילתא רבה דתנינא

גמל הפורח באויר וליתני עכבר:

מתני'

מוסף רש"י

. כשהן משביעין אותו גבי שבועת הדיינין תניא לה המשביעין את המחויב שבועה בכ"ד (שבועות כמ.). לאיסקונדרי. חתיכות ען קטנות (שם). ואסיק להון שמא זוזי. מינה את שתם מעות (שם). לאפוקי מקניא דרבא. לעולם בתר פומיה אזלינן לתר האללינן למימר לא על דעתך, משום דבפומיי ש שבועה ברמחות, כגון דיהיב ליה קנה ונתן המעות לתוכו והפקידו אצלו ונשבע שהחזיר לו מטומנו ולאחר שבוטה נעותיי ונחחו שבועה יחזור ויטלנו, ועובדא הוה קמיה דרבא הכי (שם). ולא אתכם לבדכם. לה כשלתס סנוריס כלשר נלננכס (שם). עבודת כוכבים איקרי אלוה. הושטא מדמו לאישתבועי שקולה מצות שיטית. מדכתיב (במדבר טו) את כל מלות ה', ועוד דלילית בגימטריא ת"ר וה' קשרים וח' חוטין הרי . **תרי"ג** (מנחות מג: וכעי"ז שבועות שם). **ולשבע** יתהון דמקיימיתון יתהון דמקיימיתון תורה. לאו משום דמסקי . אדעתייהו עבירות וקרי להו תורה ומשתבעי אדעתייהו (שם). משמע תורה אחת. אי הוה אמר אית לן כתב ובעל פה (שם) משמע תורת מנחה תורות הוי מסקי אדעתייהו מורות ולא שאר מצות תורות ולא שאר מצות (שם). חמורה עבודת וכי תשנו ולא תעשו את כל המצות האלה (שם וחולין ה.) וילפינן נהוריות (ת.) . לכעכולת עב כקורת בית הבד, נתמיה (שבועות כמ:). תליסר אורוותא דתיבנא. מלא שלש עשרה

אורוות סוסים תבן, שהיה כולע בני אדם ועשו חבילות תבן ונתנו בהן בהמות וחיות וגחלי אש טומונים בהן וכלעם וכערו בגופו ומת (שם). בטרוף. הא דקאמר כקורת בית הבד, שיש בו הרילים, כך ראימי נחש מנומר (שם). כולהו גדושי מיטרף טרפי. ומשני בשגבו טרוף נשבע שהיה טרוף בגבו ואין נחש עשוי במבכבורות אלא בגרונו (שם).

משפע מצות חמלך. כדכמיב (אסמר ג) מדוע אמה עובר את מנות המלך: שקולה מצות ציצית בנגד כל המצות. כדכמיב (במדבר טו) וראיתם אומו וזכרמם את כל מנות ה' ולילית ושמונה חוטין וחמשה קשרים עולים מרי"ג: חפורה עבודת בוכבים שבל הכופר בה בו'. דכמיב בעבודת כוכבים וכי משגו ולא מעשו את כל המנות: אלא מילתא דלא פריחא נקפ. על דעת המקום ועל דעתו: אזרוותא דתבנא. כמו אורות סוסים (מלכים א ה): בפרוף. רסב ואינו עגול: בולהו נחשי מיפרף. בולה

מתני

יתהון דמקיימיתון תורה כולה תורה כולה

משמע עבודת כוכבים דתניא יהמורה